

Årsmelding

for styreåret
2023–2024

HIFO
Den norske historiske forening

Innhold

DEL I: ORGANISASJON	2
<i>Styret</i>	2
Styrets vurdering av virksomheten.....	3
Medlemsoversikt.....	3
Lokallag.....	4
Sekretariat og daglig drift.....	5
HIFOs økonomi.....	6
Aktuelle saker for styreåret 2023–2024	7
DEL II: ORIENTERINGER OM HIFOs VIRKSOMHET	8
HIFOs arrangementer.....	8
HIFOs publikasjoner	9
HIFOs stipender og priser	10
Nordisk arbeid	11
Internasjonalt arbeid	12
HIFOs deltakelse i andre organer	12
DEL III: ARBEID RETTET MOT SKOLE OG LÆRERE I HISTORIE	14

DEL I: ORGANISASJON

Styret

Styret har fra årsmøtet 9. september 2023 til årsmøtet 29. juni 2024 hatt følgende sammensetning:

Arbeidsutvalg

Leder: Peter S. Hatlebakk, Bergen (2023–2024)
Nestleder: Monika Praczyk, Bergen (2022–2024)
Kasserer: Per Kristian Sebak, Bergen (2023–2025)
Magnus Andersson, Tromsø (2023–2025)

Styremedlemmer

Redaktør Historikeren: Maria A. Sæther, Trondheim (2022–2024)
Jakob Maliks, Trondheim (2022–2024)
Skolekontakt: Andreas Bagås Lien, Oslo (2022–2024)
Merethe Roos, USN (2023–2025)
Ulrike Spring, Oslo (2022–2024)

Varamedlemmer

Harald Endre Tafjord, Volda (2023–2025)
Vetle Lars Wisløff Sandring, Tromsø (2023–2025)
Skole-HIFO: Geir Ove Halvorsen, Oslo (2022–2024)
Katri Somby, Karasjok (2022–2024)

Valgkomité for 2023–2024

Marthe Hommerstad (Oslo), Karsten Korbøl (Oslo) og Magne Njåstad (Trondheim).

Revisorer

Arne Solli (2022–2024) og Nora Birkeland (2023–2025).

Styremøter

Styret har i styreåret 2023–2024 avholdt fire styremøter: ett fysisk og tre heldigitale, samt et ekstraordinært styremøte. Varamedlemmer har, i tråd med organisasjonens etablerte praksis, vært oppfordret til å møte og delta på lik linje med faste styremedlemmer.

Det konstituerende styremøtet ble holdt digitalt 20. september 2024. Det andre styremøtet var fysisk, og ble holdt i forbindelse med lokallagsseminaret i Oslo, lørdag 18. november. Styremøtene 26. februar og 25. april ble holdt digitalt. Det ekstraordinære styremøtet var digitalt og ble holdt 1. februar. Det handlet om Historikernes verdenskongress 2026, og ble holdt for å drøfte plasseringen i Jerusalem i lys av den pågående krigen på Gaza, på bakgrunn av Den internasjonale historikerkomiteén (CISH) sin frist for innspill og programbidrag. Dette temaet blir nærmere omtalt nedenfor som del av HIFOs internasjonale samarbeid.

Mellom styresamlingene har arbeidsutvalget hatt jevnlig kontakt, hovedsakelig over epost og i møter med sekretariatet i forlengelse av styremøtene, for å følge opp løpende saker. Det øvrige styret og arbeidsutvalget har også hatt kontakt via epost. Innad i styret har ansvar og arbeidsoppgaver blitt bredt fordelt.

Styrets vurdering av virksomheten

Styrets vurdering er at HIFO er en veldrevet organisasjon. Styreåret 2023–2024 har vært preget av organisatorisk stabilitet. Både styreleder Peter Hatlebakk og organisasjonssekretær Håvard Stensletten Eik er basert ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Eiks etablerte og solide rutiner knyttet til medlemspleie og økonomistyring har sikret organisasjonen handlingsrom.

HIFO er en frivillig organisasjon som er avhengig av medlemmenes engasjement og gode vilje for å fungere. Dette gjelder både i styre og stell, i lokallagene, i forbindelse med Norske historiedager, i redaksjonsarbeid og i priskomiteene. Dette årets styre vil gjenta bekymringen for at aktiviteten i flere lokallag har dalt de siste årene, og det kan virke som om det er mer krevende enn før pandemien å rekruttere folk til lokallagsstyrene. Vi håper historikerne i Norge vil fortsette å slutte opp om HIFOs virksomhet og aktiviteter også i fortsettelsen. Tiltak for å sikre drift eller ny igangsetting av lokallag bør vurderes av fremtidige styrever.

HIFOs betydning som profesjonsorganisasjon anerkjennes av institutter som driver historiefaglig undervisning og forskning. HIFOs økonomi er avhengig av et visst driftstilskudd fra disse, og det er gledelig at stadig flere institutter gir slik støtte.

Styret gleder seg over den posisjonen Norske historiedager har blant historikere i Norge. Dette er imidlertid en dugnad mellom de etablerte instituttene. Utfordringene knyttet til organiseringen av Historiedagene 2025 redegjøres for senere, under aktuelle saker for styreåret. Styret vil imidlertid understreke betydningen av den nasjonale fagoffentligheten som en samlende arena for norske historikere.

Styret har arbeidet planmessig og målrettet for å løse oppgaver som følger av arbeidsplaner vedtatt av årsmøtet, og har også arbeidet med utgangspunkt i en spesifisert arbeidsplan vedtatt av styret på det konstituerende styremøtet. De aktuelle saker for styreåret 2023–2024 er behandlet fylldig nedenfor.

Medlemsoversikt

Medlemsutvikling – oversikt siste ti år

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^[1]
Ordinære medlemmar	669	641	651	680	689	691	682	696	792	714	766
Studentmedlemskap	51	64	73	82	73	60	11	23	48	48	30
Familiemedlemskap	19	14	13	15	14	14	14	14	16	19	20
Subsidiert medlemskap	18	63	30	29	8	14	5	12	8	22	5
Livsvarige medlemmar	13	13	13	12	10	10	10	9	9	9	9
Totalt kontingentar	739	719	737	777	776	765	707	733	856	781	816
Totalt medlemskap	770	795	780	818	794	789	722	754	873	812	830

^[1] Pr. 01.06.24.

Gjennom dei siste ti åra har totalt medlemskap halde seg relativt stabilt, men med svingingar. Me ser litt svingingar i dei fleste kategoriane, kor særskilt studentmedlemskap og subsidiert medlemskap svingar i denne tida. Den sistnemnde kategorien er ordninga kor nyutdanna historikarar får gratis medlemskap anten ut det inneverande kalenderåret, eller det påfølgjande. Auken i denne kategorien frå 2022 til 2023 er forklart med at sekretariatet sendte ut informasjon om ordninga til utdanningsinstitusjonane som har masterstudie i historie for distribusjon til uteksaminerte masterstudentar. Desse to nemnde kategoriane er rekrutteringskategoriar for å gjere nye historikarar kjend med HIFO. Tal på ordinære medlemmar har lenge

vore stabilt, og har stor svinging dei siste tre åra i oversynet. Som det var varsla om i førre årsmelding vart medlemstalet i medlemskategori ordinær justert mot slutten av 2023,¹ som forklarar nedgangen frå 2022 til 2023. Elles aukar familiemedlemskap, medan livsvarige medlemmar held seg stabilt. I det heile gjev ikkje svingingar i desse to kategoriene nemneverdige utslag for heilskapen.

Medlemsutvikling det siste året

I 2024 er det nedgang i studentmedlemskap. Dette skuldast litt utmelding, men brorparten har blitt flytta over til ordinært medlemskap etter å ha vore registrert studentmedlem i meir enn eitt år etter innlevert masteroppgåve. Nedgangen i subsidiert medlemskap er forklart med flytting til ordinært medlemskap, og dei som er i kategorien pr. 01.06.24 er dei som leverte masteroppgåva haustsemesteret 2023. Når det gjeld ordinære medlemmar blir auken forklart med flytting frå andre medlemskategoriar, men og med litt tilførsle av nye medlemmar.

Trenden til foreiningas medlemstal er stigande, kor totalen av betalande medlemmar har auka med 35 i første halvår av 2024. Som det vart skriva i førre årsmelding har styret hatt inndrivning av kontingenten som ei høg prioritering det siste året. Dette har gjeve gode resultat, og styret vil halde fram med å prioritera dette framover. Sjå også nedafor om økonomi.

Subsidiert medlemskap

I samarbeid med Universitetsforlaget innførte HIFO hausten 2007 ei ordning med eit års subsidiert medlemskap for nyutdanna mastergradsstudentar. Dette omfatta den gongen også abonnement på Historisk tidsskrift i tillegg til medlemsbladet.

Denne medlemskategorien har hatt svingingar, men ordninga er vurdert som å vere vellukka for rekruttering av nye medlemmar. HIFO vidarefører denne ordninga, inkludert abonnement på *Historikeren*.

Lokallag

HIFO har ti lokallag fordelt over heile landet: Agder, Bergen, Bodø, Nordvestlandet, Rogaland, Sogn og Fjordane, Tromsø, Trøndelag, Vestfold og Østlandet. Dei siste åra har HIFO Nordvestlandet og HIFO Vestfold i praksis lege nede, mens Sogn og Fjordane har hatt lite aktivitet ut over organiseringen av Historiedagene 2023.

Årsmeldingane for dei einssilde lokallaga er publisert på hifo.no, og er vedlagt sakspapira til årsmøtet.

Lokallaga arrangerer ekskursjonar, føredrag, seminar, opne møter og workshops, og dei gjer såleis ein framifrå innsats for historieformidling i alle landets fylker. Arrangementa er ofte i samarbeid med andre lokale aktørar. Lokallagsaktiviteten er særleg viktig for historikarar som er busett utanfor dei større byane. For denne gruppa bidreg HIFO-arbeidet til å styrke fagidentiteten, og knyte den lokale historieaktiviteten opp mot eit nasjonalt historikarfellesskap. Aktivitetsnivået i dei ulike lokallaga er varierende. Fleire av lokallaga har valt å samarbeide med andre aktørar og vender seg til nye grupper for å nå breiare ut, mellom anna til historielærarar. I det heile har dette synt seg fruktbart, og lokallaga gjer eit viktig rekrutteringsarbeid blant studentar til dømes.

I 2023 var lokallagsaktiviteten tilbake på normalt nivå etter pandemien. HIFO tilbude ikkje arrangementstøtte til lokallaga i 2023 grunna anstrengd økonomi åra i førevegen. HIFO tilbyr arrangementstøtte att i 2024 grunna betring i foreiningas økonomi.

Fire lokallag har søkt om og fått innvilga 5.000 kr. kvar i årleg lokallagstøtte for 2024 pr. 01. juni.

¹ Sjå: «Medlemsutvikling det siste året» i [Årsmelding for styreåret 2022-2023](#), s. 4.

Sekretariat og daglig drift

Frå 01. januar 2023 har sekretariatet hatt sin base ved Universitetet i Bergen (UiB). Det er inngått avtale om arbeidsplass for sekretariatet mellom HIFO og Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap ved UiB, som også dekker alle indirekte kostandar. Avtalen varer fram til 01. august 2024, med opning for forlenging. HIFOs arbeidsutval (AU) hadde sin base ved Universitetet i Agder frå 2019 til september 2023. Etter den tid har AU også hatt sin base ved UiB.

Ein organisasjons- og økonomisekretær er tilsett for å ta seg av løypande oppgåver. Håvard Stensletten Eik har vore tilsett sidan 01. januar 2023, og har ansvar for den generelle kontordrifta, medlemskontakten og for økonomien.

Styreleiar og sekretæren har hatt ansvar for HIFOs daglege drift. Sekretæren har delteke i styresamlingane. Sekretæren ynskjer avløyning i løpet av neste styreperiode. Å sikre ein god overgang til nytt sekretariat blir ei hovudoppgåve på kort sikt.

Medlemsinformasjon på epost og digitalt

I dei siste åra har HIFO-styret og sekretærene arbeidd for at alle medlemmane i organisasjonen skal vere registrert med oppdatert e-postadresse i medlemsregisteret. Dreininga mot å publisera informasjon digitalt gjer at organisasjonen kan frigjere ressursar som tidlegare har vore nytta til utsending av brev. I e-postlista HIFO-net har det blitt formidla arrangement, manuslokking og stillingsutlysingar.

HIFO har ynskt å prioritera kommunikasjonen på nettsida og Facebook. Det vert i all hovudsak publisert innlegg som angår HIFO, men det er ynskjeleg med meir aktivitet. Ein idé er å vidareformidla relevant informasjon frå Facebook-sida til organisasjonar som HIFO er medlem i. Frå og med 2018 har *Historisk tidsskrift* blitt publisert *Open Access*, og det har vore eit ynskje at det vert kunngjort publisering av nye nummer gjennom e-post, nettside og Facebook. Historisk tidsskrift har ei eiga Facebook-side, kor redaktør og redaksjonssekretær har ansvaret. Vidare har brorparten av lokallaga eigne Facebook-sider.

Norske historiedagar har eiga Facebook-side som vert administrert av den komitéen som til ei kvar tid har eit arrangement under planlegging.

Gjennom det siste året har informasjonen på HIFOs nettside vorte oppdatert, men litt står framleis att.

Historikeren.no-domenet som vart donert til HIFO av Lars Thue er tatt i bruk frå mai 2024. Domenet fungerer som vidaresending til historikeren sida på hifo.no.

Informasjon:

[HIFOs nettside](#)

[Historikeren.no](#)

[HIFO Facebook](#)

[Norske historiedagar Facebook](#)

[Historisk tidsskrift Facebook](#)

[HIFO Agder Facebook](#)

[HIFO Bergen Facebook](#)

[HIFO Bodø Facebook](#)

[HIFO Sogn og Fjordane Facebook](#)

[HIFO Tromsø Facebook](#)

[HIFO Trøndelag Facebook](#)

[HIFO Vestfold Facebook](#)

[HIFO Østlandet Facebook](#)

Arkiv

Den norske historiske forenings arkiv for perioden 1870–1944 er overført til Riksarkivet (RA/PA0274). Utover det har foreningas arkiv vore delvis hos ArkiVest i Bergen og hos HIFOs kontor. Arkivet er no samla hjå ArkiVest. Sekretæren deponerte kontorarkivet der i februar 2024 etter synfaring hos dei i mai 2023. Arkivmaterialet stammar i all hovudsak frå dei historiefaglege miljøa i Oslo og Bergen. Eldre årgangar av *Historisk tidskrift* (HT) er digitalisert og gjort tilgjengeleg i Nasjonalbibliotekets nettbibliotek, bokhylla.no. Arkivet frå 1980-åra og framover har HIFO sjølv ansvar for.

HIFOs økonomi

Skrevet før revisormelding.

HIFO har en stabil og sunn økonomi og vi ser konturene til økt handlingsrom. De totale utgiftene holder seg stabile, mens inntekter øker. Det har vært et mål å forvalta økonomien på en slik måte at vi unngår for store overraskelser på inntekts- og utgiftssiden som påvirker aktivitetene våre negativt.

Som vanlig er hverken Norske historiedager, skoleseksjonen eller lokallagenes økonomi inkludert i HIFOs hovedregnskap. Merk at inndrevne deltakeravgift for Norske historiedager i 2022 er inkludert i regnskapet for 2023 og er tatt med i posten «andre inntekter». Enkelte utgifter i 2023 er blitt forskjøvet til 2024, likevel påvirker ikke dette resultatet i nevneverdig grad.

Regnskapet for 2023 er gjort opp med et overskudd på kr. 41.225, og vi har hentet inn underskuddet fra 2022 på ett regnskapsår.

Den totale inntekten – medregnet bundne midler – ble kr. 580.207, som er rundt kr. 60.000 mer enn budsjettet. Kontingenten utgjør rundt 70 prosent av HIFOs inntekter, og er en særlig viktig postering på inntektssiden. Vi opplever en positiv utvikling på kontingentinntekter, og vi har for første gang siden 2019 passert 400.000 kr. i kontingentinntekt. Sekretariatet har jobbet tett med oppfølgingen av kontingenter. Vi er veldig glade for den frivillige økonomiske støtten fra universitets- og høyskolesektoren. Fagmiljøene som gav støtte til HIFO i 2023 var institutt ved Høgskulen i Volda, Høgskulen på Vestlandet, NTNU, Universitetet i Agder, Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og Handelshøyskolen BI. Vi takker de for sjenerøs og viktig støtte for HIFOs arbeid.

De internasjonale kontingentene havnet over budsjett.

HIFO fikk som vanlig royalties for eierskapet i *Scandinavian Journal of History*. Disse enda opp betydelig over budsjett.

Utgiftene for 2023 ble kr. 538.982 - medregnet bundne midler – som er rundt 13.000 kroner over budsjett. Som vanlig er de to største utgiftsposteringene knyttet til utgivelsen av *Historikeren* og lønn til sekretær. Utgiftene til Norske historiedager var kr. 26.793 over budsjett. Dette skyldes primært reiseutgifter og kostnadsøkning.

Utgifter knytt til både styremøte og lokallagsseminar er under budsjett. Dette blir forklart med at størstedelen av styremøtene blir holdt digitalt, og at styremedlemmer blir oppfordret til å undersøke om arbeidsgiver kan dekke reise og opphold i sammenheng med styremøter, lokallagsseminar og årsmøtet.

I 2023 fikk disse syv lokallagene ordinære overføringer: HIFO Agder, HIFO Bergen, HIFO Bodø, HIFO Rogaland, HIFO Tromsø, HIFO Trøndelag og HIFO Østlandet.

Budsjettet for 2025 viderefører utgifter og inntekter på omtrent samme nivå som budsjettet for 2024, men med økning i enkelte budsjettposter.

Aktuelle saker for styreåret 2023–2024

Vi vil her fremheve to særskilte saker styret har jobbet med i perioden: Dialogen med Arkivverket og arbeidet med Utdanningspolitisk plattform.

Arkivverket

De pågående endringene i Arkivverket har vært en kilde til både engasjement, bekymring og hardt organisatorisk arbeid i HIFO over flere år. På årsmøtet i Bergen i 2022 ble det vedtatt at HIFO-styret skal «arbeide særskilt og aktivt for å få på plass ordninger med Arkivverket om åpningstider, veiledning og historisk kompetanse som gir reell mulighet for forskning». Årsmøtet i Sogndal i 2023 gjorde også vedtak om videre tett oppfølging av dialogen med Arkivverket. HIFO-styret har satt ned en gruppe styremedlemmer som skal å følge opp de jevnlige, kvartalsvise kontaktmøtene med Arkivverket. I 2023–2024 har denne bestått av Monika Praszyk, Ulrike Spring og Peter Hatlebakk.

Et viktig fundament for dialogen med Arkivverket er den store brukerundersøkelsen blant HIFOs medlemmer om Arkivverkets tjenester. Undersøkelsen ble gjennomført i siste del av november 2022, og la vekt på tjenester som er relevante for de som skal drive historisk forskning. Resultatene av undersøkelsen er presentert i en artikkel i *Historikeren* nr. 1/2023 (s. 9–14), og ble også presentert for Arkivverket i et eget møte 5. desember 2022. Arkivverket har hatt positive forventninger til at undersøkelsen kan brukes til å gjøre forskertjenestene enda bedre, og konkrete tilbakemeldinger har blitt tatt tak i.

Undersøkelsen viste at mange historikere benytter seg av Arkivverkets digitale tjenester svært ofte, og at rundt halvparten alt i alt er passe fornøyd. En av fire er totalt sett lite eller svært lite fornøyd, mens en av fire er godt fornøyd. Konklusjonen i rapporten kan gjentas her: «[...] digitalisering er vel og bra, men tilgang til de fysiske arkivene under kyndig veiledning fra ansatte i Arkivverket, er fortsatt viktigst.»

I styreperioden 2023–2024 har styret etablert en rutine med en referansegruppe for brukere av Arkivverket i forkant av møtene med Arkivverket. Referansegruppen består av frivillige HIFO-medlemmer som bruker Arkivverkets tjenester. Tilbakemeldingene fra referansegruppen samstemmer godt med brukerundersøkelsen. Hovedmomenter er et ønske om utvidet adgang og åpningstider ved Arkivverkets ulike regionkontorer, et ønske om at det skal være synlige faglige profiler og kontaktinformasjon til fagpersonene i Arkivverket, og betydningen av mer tilrettelegging og oppfølging for masterstudenter som bruker Arkivverkets tjenester. Referansegruppen har bidratt til å spisse innspillene fra HIFO til Arkivverket, og gir ytterligere et grunnlag for en tydelig dialog med Arkivverket på vegne av fagfellesskapet fremover.

Utdanningspolitisk utvalg og plattform

Helt siden læreplanrevisjonen i 2019 har historiefagets rolle i skolen vært et omstridt tema. Særlig har læreplanen for samfunnsfag i grunnskolen vært kritisert for å ha et sterkt samtidspreg, hvor historieundervisningen kan reduseres til løsrevne didaktiske eksempler, i stedet for sammenhengende historisk innsikt i fortidens samfunn, mennesker og livsvilkår.

For å ruste HIFO for videre faglig-politisk arbeid for historiefagets rolle i skolen, vedtok HIFOs styre å sette ned et utdanningspolitisk utvalg i styremøtet 26. februar. Utvalget består av Kim Gunnar Helsvig (OsloMet), Andreas Bagaas Lien (Skole-HIFO), Marlen Strand Ferrer (OsloMet), Christian Sæle (UiB), Tomas Larsen Høisæter (HVL Stord), Sissel Rosland (HVL Bergen), Jakob Maliks (NTNU) og Peter Hatlebakk (UiB).

Det skolepolitiske utvalget forbereder et skolepolitisk program for historiefaget i skolen. Formålet med dette er å lage et spisset skolepolitisk instrument før det kommer en debatt om læreplanrevisjon eller videre reformer i skolen. Det vil gjøre HIFO i stand til å komme på offensiven og påvirke hvordan historiefaget i skolen og utdannelsen av historielærere utvikler seg de neste årene. Plattformutkastet forelegges styret i juni, og behandles på årsmøtet i Bodø. Styret vil deretter arbeide for å påvirke videreutviklingen av samfunnsfag i grunnskolen og historiefagene i den videregående skole med utgangspunkt i plattformen.

DEL II: ORIENTERINGER OM HIFOs VIRKSOMHET

HIFOs arrangementer

Norske historiedager i Sogndal 2023

Historiedagene 2023 ble holdt ved Høgskulen på Vestlandet, campus Sogndal 8.–10. september 2023. Konferansens hovedtema var «Krise og endring». Førrige gang Norske historiedager var i Sogndal, var i 2013.

Norske historiedager i Bodø 2024

Arrangementet blir holdt ved Nord universitet, campus Bodø 27.–30. juni 2024. Konferansens hovedtema er «Dikotomier og dikotomisering». Førrige gang Norske historiedager var i Bodø, var i 2012.

Norske historiedager i Oslo 2026

Etter dialog mellom HIFOs styre og IAKH-instituttet ved Universitetet i Oslo er det blitt enighet om at historiedagene i 2026 skal holdes i Oslo, og ikke i 2025 som opprinnelig planlagt. Dette henger blant annet sammen med misforståelser knyttet til økonomireglementet ved UiO.

Norske historiedager i 2025

IAKH ved Universitetet i Oslo melder at de ikke kan være vertskap for Historiedagene før i 2026, HIFOs styre har vært i dialog med flere mulige organisatorer, men har ikke lyktes med å finne et vertskap for Historiedagene i 2025. HIFOs styre vurderer muligheten for å organisere andre faglige felles arenaer i forbindelse med årsmøtet i 2025.

Styre- og lokallagsseminar i Oslo 2023

Styre og lokallagsseminaret for 2023 ble holdt i Oslo 18. og 19. november 2023. Det var i alt 14 deltakere fra fem lokallag. Styremøtet og lokallagsrunden diskuterte arkivsaken, slik den ble oppfattet fra ulike deler av landet. Programmet omfattet besøk og omvisning hos Tidvis, som jobber med digital forskningsformidling med utgangspunkt i Oslos historie, og en byvandring i Oslo, samt en omvisning ved Oslo Katedralskole. HIFO Østlandet var fremragende vertskap og organisatorer.

HIFOs publikasjoner

Historikeren

Redaksjonen til *Historikeren* har det siste året vore spreidd over Trondheim, Sør-Fron, Oslo og Lund. Grunna geografisk spreining har vi hatt digitale møte. Dette følgjer mønster frå Covid-19-tida. Dette fungerer godt, sjølv om vi gjerne skulle hatt nokre fysiske møter også.

Redaksjonen har bestått av Eli Morken Farstad (Oslo), Oda Karin Brunsell Harsvik (Oslo), Åmund Bækken Blakar (Sør-Fron), Magne Klasson (Lund), Maria Antonie Sæther (Trondheim) tom. #4 2023, Andreas Eliassen Grini (Trondheim) og Anne-Sofie Schjøtner Skaar (Trondheim). Schjøtner Skaar trer no ut av redaksjonen, og plassen blir erstatta av Mari Sundbye Forberg (Oslo). Maria Antonie Sæther var hovudedaktør i 2023, og gikk så ut i morspermisjon. Harsvik var hovudedaktør på #1 2024 og Farstad har overtatt som hovudedaktør fra og med #2 2024. Vi vurderer å rekruttere enda eit medlem så lenge Sæther er i permisjon.

Redaksjonen arbeidar i Google Drive, på e-post og i Messenger. Alle medlemmane arbeider med historie i ulike stillingar, i skuleverk, akademia og museumssektor. Målet er at redaksjonen til ein viss grad skal kunne spegle medlemmane i HIFO.

Det har vore få utskiftingar i redaksjonen, som fører til ein jamn kontinuitet i arbeidet. I og med at Farstad overtok som redaktør våren 2024 etter å ha vore i redaksjonen sidan 2020, vil dette halde fram i året som kjem sjølv om andre må tre av. Vi held fram med å satse på tema som er interessante og relevante for våre medlemmar, med vignettane «HIFO-nytt» (organisasjonsstoff, sentralt) «Skole-HIFO» (nytt frå skoleseksjonen), «Aktuelt» (generelt aktualitetsstoff for historikere), «Historielæringen» (lærerrelatert stoff), «Debatt», «Reisebrev» (HIFOs reisestipend), «Arkivet» (relevant frå arkivsektoren), «Bokmelding», «Seniors perspektiv» (intervju med en erfaren historiker, gjerne av kollegaer) og «Fotospalten». «Digital humaniora» er også ei satsing som vi ønskjer å halde fram med, fordi det er særleg aktuelt med digitale verktøy i faget vårt. Vi gjer også ei vurdering av om vi skal publisere lister over leverte masteroppgåver i historie ein gong i året. Vi vurderer også å skape ein struktur for å fange opp og dekke disputasar for avhandlingar i historie.

Vi mottek ein mengde artikkelbidrag kvart år, utan at det er eit stort press. Dei fleste er publiserbare og kjem på trykk etter meir eller mindre omarbeiding, men vi har ikkje høve til å trykke alt som blir send inn. Ei utfordring har vore at nokre innsendarar og bidragsytarar (som vi spør om tekst) har urealistiske forventingar til kva redaksjonen til *Historikeren* har kapasitet til å gjere av redigeringsarbeid.

Vi har elles gått proaktivt ut til lokallaga og spurd om tekstar som fortel om deira aktivitet gjennom året. Vi ønskjer fleire saker frå lokallaga om kva som rører seg ute i regionane. Vi har også publisert over ei heilside i bladet at lokallaga for Nordvestlandet og Sogn og Fjordane er ute av drift, med informasjon om kor ein kan ta kontakt dersom ein ønskjer å blåse liv i desse. Vi har elles hatt stoff som har tatt for seg historiefagets rolle mtp. konflikten i Midtausten, samt fleire gode saker frå museumssektoren, også utanfor dei store byane. Elles har vi fått inn faste tekstar knytt til prisar og stipend. Vi har ei utfordring med å skaffe ny annonse-avtale, både inni bladet og på baksida, etter at Cappelen Damm Akademisk avslutta sin avtale i 2023.

Sekretær Håvard Stensletten Eik har våren 2024 fått *historikeren.no* i drift, som er ei spegling av HIFO.no/historikeren. Redaktør vil som vanleg legge ut PDF av *Historikeren* her, eit par veker etter at bladet har nådd medlemmane sine postkasser. Mange skribentar ønskjer å dele tekstane sine på SoMe etter publisering, og det er ein fin gest mot dei som bidreg med tekst at denne er lett delbar via det nye domenet, som vart raust donert av Lars Thue.

Historisk tidsskrift (HT)

Historisk tidsskrift har en redaksjon basert i Kristiansand ledet av May-Brith Ohman

Nielsen. Redaksjonen består av Harald Rinde (UiA), Trond Bjerkås (UiA), Eva Jakobsson (UiS), Hilde Gunn Slottemo (Nord) og Mona Ringvej, med Vidar Fagerheim Kalsås (UiS) som redaksjonssekretær. Styremedlem Jacob Maliks er HIFOs representant i redaksjonsrådet.

Scandinavian Journal of History

Redaksjonen består i 2023–2024 av to Editors-in-Chief; Ragnheiður Kristjánsdóttir fra Universitetet på Island og Kirsi Salonen fra Universitetet i Bergen, og fire redaktører; Tiina Lintunen fra Universitetet i Åbo, Hanna Enefalk fra Universitetet i Karlstad, Niels Brimnes fra Universitetet i Aarhus og Ruth Hemstad fra Nasjonalbiblioteket.

HIFOs stipender og priser

Beretninga om utdelingane av HIFOs fire prisar og reisestipendet nedanfor dreier seg om prisar og stipend som vart utdelt i 2023. HIFOs prisar har mykje å seie for historikarfellesskapet, og dei kan bety mykje for prisvinnarane personleg og profesjonelt. I den seinare tida har det synt seg å vere utfordrande å rekruttere nye komitémedlemar. Medlemar som kan tenkje seg å vere med i ein priskomité vert oppmoda om å ta kontakt med HIFOs sekretariat.

Reisestipend

I 2020 vart det bestemt at reisestipenda skulle fordelast på fleire søkjarar, og stipendet skal berre dekke utgifter til reise og overnatting. Den ordinære søknadsfristen for søknadar for 2024 vart oppretthalde med november 2023, og det kom inn seks søknadar. Tre av søkjarane fekk innvilga søknadane sine.

Sverre Steen-prisen

HIFO deler ut Sverre Steen-prisen kvart år. Prisen skal hovudsakleg tildelast ein eller fleire personar som i løpet av det føregåande året har utmerka seg ved ypparleg formidling av historie på høgt fagleg nivå, men kan og tildelast for ein persons samla formidlingsverksemd.

Sverre Steen-prisen for 2023 vart tildelt Tore Linné Eriksen for hans samla og svært omfattande formidling gjennom eit halvt hundreår.

Priskomiteen har vore samansett av Karl Erik Haug (NTNU), Per Bjarne Ravnå (Nord Universitet) og Hanna Mellemsether (Stiklestad Nasjonale Kultursenter). For juryens grunngjeving, sjå hifo.no.

HT-prisen

Prisen vart oppretta hausten 2009 og skal gå til det mest nyskapande bidraget i Historisk tidsskrift (HT) i løpet av kalenderåret. HIFO vil med prisen bidra til å synleggjere Historisk tidsskrift som den fremste norske publiseringskanalen for faghistorikarar, og dessutan stimulera historikarar i Noreg til å skrive nyskapande, substansielle og gjennomarbeidde bidrag til tidsskriftet.

HT-prisen i 2023 gjaldt årgangen 2022, og vart tildelt Miriam Tveit, Mia Korpiola, Else Mundal og Helle Vogt for artikkelen «En kvinne skal straffes for alle forbrytelser som en mann. Kjønnsspesifikke straffer i nordisk middelalderlovgivning ca. 1100 – ca. 1300» i *Historisk tidsskrift* nr. 4/2022.

Juryen for 2022-årgangen bestod av Vibeke Narverud Nyborg (USN), Lars Fredrik Øksendal (Høgskolen i Innlandet) og Årstein Svihus (Museum Vest). For juryens grunngjeving, sjå hifo.no.

HIFOs historieundervisningspris

HIFOs historieundervisningspris vart delt ut for første gong i 2023. Den er innført for å skape auka merksemd om historieundervisning innafør historikarfellesskapet, og for å gjere historielærarar meir oppmerksame på HIFO. Prisen blir tildelt ein person, eller ei gruppe av personar, som har utmerka seg ved å gjennomføra eit godt og nyskapande undervisningsopplegg i historie retta mot ungdom.

HIFOs historieundervisningspris vart tildelt Olav S. Myklebust, Ragdnar Didrik Osdal og Gunnar Sigve Aurdal ved Volda vidaregåande skule for eit tverrfagleg undervisningsopplegg mellom faga historie og biologi.

Juryen for HIFOs historieundervisningspris var samansett av Vibeke Banik (HL-senteret), Even Sørland Torper (Stovner vidaregåande skule) og Helge Christian Pedersen (UiT campus Alta)

Fritt Ord-stipend

Sidan 1994 har HIFO stimulert nyeksaminerte hovudfags-/mastergradskandidatar i historie med tildeling av eit årleg publiseringstipend. Ordninga har sidan 1999 vore finansiert av Stiftelsen Fritt Ord, og stipendet utgjer 25.000 kroner. I 2019 fekk HIFO tildelt nye stipendmidlar frå Fritt Ord for perioden fram til 2024, noko styret er særst takksam for. HIFO meiner prisen er eit særdeles godt tiltak for å auke merksemda om historiefaget blant unge historikarar, og oppmodar lokallaga og institutta til å fortsetje med å nominera kandidatar frå sine studentmiljø til prisen. Frå 2020 må prismottakaren publisera innan fem år etter prisutdelinga for å få utbetalt heile stipendet. Ved tildelinga av prisen vert kr. 15.000 utbetalt, og den resterande summen vert frigjort etter at publiseringa er gjort og meldt inn til HIFO.

HIFOs Fritt Ord-stipend for innleverte mastergradsoppgåver til komitéen i 2023 vart tildelt Andreas Eliassen Grini for masteroppgåva *Es war ein Edelweiss. Selvføståelse og -konstruksjon i krigsmemoarer fra Wehrmachts 2., 3. og 6. bergjegerdivisjon*, levert ved Institutt for moderne samfunnshistorie, Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet, i 2022.

Juryen for HIFOs Fritt Ord-stipend 2021 var samansett av Pål Thonstad Sandvik (NTNU), Ines Prodöhl (UiB) og Finn Erhard Johannessen (UiO).

Nordisk arbeid

Nordiska historikerkommittén (NHS)

Den 19. oktober 2022 ble det holdt et Zoom-møte i den Nordiska historikerkommittén (NHS). Siden 2017 har norske representanter i komiteen vært Ruth Hemstad med Erik Opsahl som vara. Fra 2022 har Monika Praczyk tatt over for Ruth Hemstad.

Komiteen stadfestet det som opprinnelig ble vedtatt på det forrige møte den 9. august 2022 i Gøteborg, nemlig at arrangørene av de neste nordiske historikermøtene skal ha ansvaret for å kalle inn til komiteens møter. Neste møte skal altså kalles inn av Ólafur Arnar Sveinsson (islandsk medlem av komiteen) og Már Jónsson (for tiden leder av Nordisk historikermøte i Reykjavík 2025).

Komiteen fikk redegjørelse for planlegging, gjennomføring og evaluering av Nordisk historikermøte i Gøteborg 2022. På bakgrunn av denne rapporten diskuterte komiteen hvordan erfaringer fra Gøteborg kan bidra til en god gjennomføring av Nordisk historikermøte 2025. De islandske representantene redegjorde for organisering av det neste møtet som vil finne sted i Reykjavik i midten av august 2025.

Til sist diskuterte komiteen Nordisk historiebokpris 2025. Det ble bestemt at prosessen skal se ut som før, og at Guðmundur Hálfðanarson er innstilt på å fungere som leder av priskomiteen. Som i 2017 og 2022 vil prispengene utbetales over Nordisk historikermøtes budsjett og er dermed arrangørenes ansvar. I 2017 var premien 5000 danske kroner og i 2022 var premiesummen på 7000 svenske kroner.

Nordiske historikermøter

Møtene arrangeres hvert 3.–4. år på omgang mellom historiemiiljøene i de fem nordiske landene. I 2007 ble møtet avholdt i Reykjavik (Island), i 2011 ved Universitetet i Tromsø (Norge), i 2014 i Joensuu (Finland) og i 2017 i Aalborg (Danmark). Møtet skriver seg tilbake til 1905, og har tradisjonelt samlet mellom 300 og 500 historikere fra de fem nordiske landene.

Den 8–11. august 2022 ble det holdt Nordisk historikermøtet ved Universitetet i Göteborg. Hovedtemaet for 2022-konferansen var «Globalt och lokalt». Keynote speakers var professor Maya Jasanoff, Harvard University (USA) og professor Poul Holm, Trinity College Dublin (Irland). 537 personer meldte seg på og programmet bestod av ca. 135 økter fordelt på 14–16 parallelle sesjoner over tre dager. Konferansen startet med forhåndspåmelding og en uformell mottakelse dagen før åpningsseremonien, og ble avsluttet med et ekskursjonsprogram dagen etter siste økt.

Det 31. nordiske historikermøtet vil finne sted i Reykjavik i august 2025.

Internasjonalt arbeid

Comité International des Sciences Historiques (CISH)

HIFO er medlem av Den internasjonale komiteen for historievitenskap, CISH, med det engelske navnet International Committee for Historical Sciences (ICHS). Organisasjonen ble dannet av representanter fra 19 land i Genève i 1926. I dag har CISH nasjonale komitéer i 55 land, 29 tematiske internasjonale organisasjoner og 5 internasjonale kommisjoner.

CISH sitt viktigste arrangement er Verdenshistoriekongressen, som arrangeres hvert femte år. I 2000 var Universitetet i Oslo vertskap, i 2005 Sydney og i 2010 Amsterdam. Verdenskongressen i 2015 ble holdt i universitetsbyen Jinan på Shandong-halvøya i Kina. Poznan i Polen var vertskap for Verdenshistoriekongressen 21.–27. august 2022.

På bakgrunn av den pågående krigen på Gaza og uro blant HIFOs medlemmer, sendte styret et brev til CISH-komiteen med ønske om at plasseringen av Verdenskongressen i 2026 i Jerusalem skulle bli revurdert. Styret har også hatt dialog med de andre nordiske nasjonale komitéene og det nordiske komitémedlemmet om dette spørsmålet. CISH offentliggjorde 26. april at kongressen i Jerusalem har blitt utsatt til 2028, og at det i 2026 vil bli holdt en jubileumskonferanse for å markere hundre år for stiftelsen av komitéen i 2026.

Network of Concerned Historians

HIFO er engasjert i solidaritetsarbeid gjennom medlemskap i Network of Concerned Historians (NCH). NCH samler og offentliggjør informasjon om forfølgelse og sensur av historikere og samarbeider med menneskerettsorganisasjonen NEAR (Network for Education and Academic Rights). Lenker til disse organisasjonene ligger på HIFOs nettsider, og organisasjonen har også bidratt til å spre informasjon om NCH gjennom medlemsbladet *Historikeren*.

HIFOs deltakelse i andre organer

Nasjonalt fagorgan for historie og idéhistorie

HIFO har møterett og forslagsrett i Nasjonalt fagorgan for historie og idéhistorie (tidligere Nasjonalt fagråd for historie, deretter Nasjonalt fagorgan for historie).

Informasjon og referater fra møter i Nasjonalt fagorgan for historie publiseres fortløpende på nettsiden til Universitets- og høyskolerådet (UHR): <https://www.uhr.no/strategiske-enheter/fagstrategiske-enheter/uhr-humaniora/nasjonale-fagorganer-for-humaniora/>. Det har ikke vært noen møter i Nasjonalt fagorgan for historie og idéhistorie i 2023–2024.

Fra i år har faget idéhistorie skiftet fagorgan, fra filosofi til historie, så fagorganet er nå nasjonalt fagorgan for historie og idéhistorie. Det medførte også noen endringer i listen over tidsskrifter på nivå 1 og nivå 2 som fagorganet røker.

Ellers har vedlikehold av denne listen vært fagorganets hovedoppgave. Det er i hovedsak å lage innstillinger til Nasjonalt publiseringsutvalg for humaniora om å legge til eller fjerne tidsskrifter fra nivå 2.

I tillegg til vitenskapelig kvalitet og internasjonalisering, så skal ikke mer enn 20% av den norske produksjonen av publiseringspoeng i historie skal være på nivå 2.

Norges kulturvernforbund

Ingen styremedlemmer av HIFO har vært medlemmer av Kulturvernforbundets styre i år. Styreleder Peter Hatlebakk har deltatt på Kulturvernforbundets styreseminar og de fleste av generalsekretærmøtene gjennom året.

HIFO er også representert i styringskomitéen for Utvandringsjubileet 2025 ved Karsten Korbøl og Peter Hatlebakk.

DEL III: ARBEID RETTET MOT SKOLE OG LÆRERE I HISTORIE

Skoleseksjonen har i denne perioden bestått av Anne Kjersti Jacobsen (Hauger skole), Karsten Korbøl (UiO), Herdis Wiig (Mandal vgs), Andreas Bagås Lien (Oslo katedralskole/UiO) og Geir Ove Halvorsen (Valle Hovin vgs.). Karsten Korbøl har vært ansatt i 20 prosent stilling som koordinator for Skoleseksjonens arbeid. Stillingen er finansiert av Stiftelsen Fritt Ord. Skoleseksjonen har hatt jevnlig møter i perioden.

HIFOs historiekonkurranse «Min familie i historien»

Arbeidet med historiekonkurransen for skoleelever er skoleseksjonens viktigste oppgave. Arbeidet har i første rekke bestått i å utforme og promotere konkurransen, veilede lærere og elever samt praktiske oppgaver i forbindelse med juryering og premiering. Historiekonkurransen «Min familie i historien» har nå lange tradisjoner og er en åpen oppgave som lett kan tilpasses ulike elevgrupper på både ungdomsskolen og vgs. Elevene kan utforske familiehistorien ut fra egne interesser og ønsker og lærer mye om den store historien og historisk metode på veien. Oppgaven passer fortsatt godt inn i samfunnsfaget i grunnskolen og i historiefaget i vgs etter LK20. Skoleseksjonen ønsker at så mange lærere som mulig bruker konkurransen som en del av sin undervisning, og dette er trolig lettere å få til dersom temaet er det samme over tid. Det gir forutsigbarhet og gir lærere mulighet til å legge konkurransen inn i årsplan. Juryen i «Min familie i historien» for skoleåret 2023-24 bestod av Anne Kjersti Jacobsen (skole-HIFO), Synnøve Veinan Hellerud (Holtet vgs) og Ketil Knutsen (UiS). I alt deltok 966 elever skoleåret 2023/2024, fordelt på 735 elever fra vgs og 231 elever fra ungdomsskolen. Totalt 11 ungdomsskoler og 58 videregående skoler var representert. Tallet er marginalt høyere enn forrige skoleår og må regnes som stabilt høyt, noe som tyder på at prosjektet oppleves som relevant for både lærere og elever. Vinneren i klassen for ungdomsskolen ble Amalie Meek Johannessen (Kråkerøy ungdomsskole). I klassen for videregående skole vant Tuva Rognås Strømmen (Valdres vgs). Alle prisvinnerne fikk penge- og bokpremie, samt invitasjon til å delta på EUSTORYs Next Generation Summit. Alle deltakere fikk diplom.

Seminar og etterutdanningstilbud for historielærere

Skoleseksjonen arrangerer et årlig kurs for historielærere i videregående skole og samfunnsfagslærere i ungdomsskolen. Kurset er også finansiert av Stiftelsen fritt ord som et ledd i finansieringen av konkurransen «Min familie i historien». Det ble arrangert kurs i Oslo i oktober 2023 og ca. 55 lærere deltok. Foruten «Min familie i historien» hadde seminaret fokus på samisk historie. Professorene Ketil Zachariassen (UiT), Jon Vidar Sigurdson (UiO) og Hilde Sandvik (UiO) bidro med faglige innledninger. I tillegg ledet Ane Bjølgerud Hansen (rådgiver og webredaktør for Norgeshistorie.no ved UiO) utprøving av to undervisningsopplegg om henholdsvis samisk historie og familiehistorie basert på kildemateriale fra Norgeshistorie.no. I tillegg til dette ble det tid til to workshoper om historiefaget / samfunnsfaget etter LK20. Høsten 2024 vil vi arrangere nytt seminar, og program vil foreligge i august.

Det har i tillegg blitt arrangert to kortere seminarer. Ved skolestart ble det invitert til et Zoom-møte for lærere som skulle gjennomføre «Min familie i historien» i egen undervisning for første gang. I tillegg ble det i februar 2024 arrangert en kvelds-workshop om bruk av KI i historieundervisningen der i underkant av 20 lærere deltok.

Annen aktivitet

HIFO skole har ikke vært representert på årsmøtene til Eustory og Euroclio i 2023, men planlegger for å kunne delta i 2024.

Skoleseksjonens representanter i styret har ansvar for å følge opp arbeidet med HIFOs historieundervisningspris som deles ut på Norske Historiedager.